

סיפור לחג

"והיית אך שמחה"

אל הרה"ק בעל ה'לב שמחה' זי"ע הגיע אברך והתאונן על מצבו הקשה, פרנסתו אינה כדבעי, ואינו יכול להחזיק מעמד בדקדוקי העניות המעבירים אותו על דעתו ועל דעת קונו. אמר לו הרבי: "היה בשמחה!" - "כי צד אפסר להיות בשמחה במצב כזה?" שאל האברך. "ומה לא עושים בשביל פרנסה?" ענהו הרבי.

*

"כי כעס בחיק כסילים ינוח"

ר' מנחם מנדל מליובביץ בעל צמח צדק, היה נזהר מאד מכעס. וכשהיה מרגיש שהוא נוטה לכעוס, היה מבקש שולחן ערוך יורה דעה, והסביר, שבגמרא (שבת קה:) כתוב שכל הכועס הריהו כעובד עבודה זרה, והלכות עבודה זרה נמצאות הן ביורה דעה.

שאלה לשולחן השבת

"על נטילת לולב"

לכאורה יש לעיין: מדוע אין אנו אומרים בברכת נטילת לולב נוסח של תפילה על בניין בית המקדש, כשם שאומרים אחר ברכת העומר: "יהי רצון שיבנה בית המקדש במהרה בימינו?" הרי גם נטילת לולב בזמן הזה אינה אלא זכר למקדש, כמובא במשנה (סוכה מ"א ע"א): "בראשונה היה לולב ניטל במקדש שבעה ובמדינה יום אחד. משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש".

מטרת השאלה
הינה לעזור דיון סביב שולחן החג.
ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת
(בצרוף מקורות, אם ישנם)
ובל"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו"

א. מוסר השכל נאה הרמוז בפסוק זה: בשעה שלומדים תורה, החכם מסתכל לימינו ורואה את הדפים שכבר למד ומתמלא סיפוק, אך הכסיל דואג ומסתכל לשמאלו עוד כמה נשאר לו ללמוד ומתייאש. ב. ניקח את האותיות שמיימין לאותיות היוצרות את המילה 'לב' ונקבל את המילה "אך" (הבאה למעט) להורות שהממעט עצמו חכם הוא ותמיד ישמח. וממשיך הפסוק "ולב כסיל לשמאלו" ניקח את האותיות שמשמאל לאותיות היוצרות את המילה 'לב' ונקבל את המילה "גם" (הבאה לרבות) להורות שהמרבה את עצמו - גאוותן, טיפש הוא ותמיד יתעצב אל ליבו. ג. רוחות העולם מתוארות כאשר האדם פונה למזרח שהקדמה היא המזרח, והימין פונה לדרום, והשמאל פונה לתימנה. כשאדם עומד בארץ ישראל, גבו לים התיכון. ומפורסמים דברי הגמרא (ב"ב כה:): 'אמר רבי יצחק הרוצה שיחכים ידרים ושיעשיר יצפין, וסימניך: שולחן (עושר) בצפון ומנורה (תורה) בדרום. ורבי יהושע בן לוי אמר: לעולם ידרים, שמתוך שמתחכם מתעשר, שנאמר: "אורך ימים בימינה, בשמאלה עושר וכבוד"'. ומכאן: לב חכם לימינו, כלומר הדרום, כדי להעניק חוכמה לחכמים, והרוצה להחכים ידרים.

"ודאיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החושך"

יש לפרש מדוע בחר קהלת כדוגמא דווקא את האור ואת החושך: א. משום שלמרות היותם הפכים, יכולים האור והחושך לשלוט בערבוביה, כמו בעלות השחר שרק מתחיל להאיר, ועדיין כבר אפשר לראות טוב יותר מאשר החושך המוחלט. כך גם לעניינינו, אל יאמר הכסיל בליבו שמשום שאינו יכול ללמוד ולדעת את כל התורה לכן ירים ידיים ויותר על הכל, אלא כל מה שכן יצליח ללמוד מהתורה הקדושה, יאיר לו את החושך לפחות במקצת. (שער בת רבים) ב. מצאנו שלעיתים החושך נקרא אור כגון במשנה: 'אור לארבעה עשר', ששם הכוונה ללילה, אך אור שקרוי חושך - זאת לא מצינו בשום מקום. כך גם כאן, חכם העושה את עצמו ככסיל לצורך העניין, כדוד לפני מלך גת, ישנם. אך כסיל שינסה להתחפש ולהציג עצמו כחכם - זה לא יתכן. וזהו שמתכוון שלמה שיש לחכמה יתרון על פני הכסלות כיתרון האור מן החושך, בדיוק אותו היתרון. (הדרת אליהו) ג. כשם שיתרון האור ניכר רק כשמופיע במקום שהיה בו חושך, כך החכמה מוערכת רק ביחסיות לכסלות. (זוהר) ד. בפרשת בראשית כתוב: "ויקרא אלקים לאור יום ולחושך קרא לילה", בבריאת האור כתוב 'אלקים', אך בחושך לא נזכר שם שמים. וזהו יתרון החכם מהכסיל, הקב"ה אשר הוא כיתרון האור מן החושך.

ושמחת
בחגך...
ובכל השנה!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון:

052-7665775

העלון מוקדש לע"נ
ר' יצחק בן משה
ת.נ.צ.ב.ה

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם.
וז ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!
השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייז'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- א. אחד מאלף מצאתי
- ב. "דברי חכמים _____ נשמעים"
- ג. לא להם המלחמה
- ד. דברי חכמים הם כמו -
- ה. "_____ אמר קהלת"
- ו. "_____ האדם מן הבהמה איז"
- ז. "ו' _____ השמש ובא השמש"
- ח. "ואין כל _____ תחת השמש"
- ט. "_____ ילד מסכן וחכם"
- י. מקום אליו הולכים כל הנחלים
- כ. אוהבו לא ישבענו
- ל. "עושר שמור לבעליו _____"
- מ. אי אפשר לתקן אותו
- נ. לא להם העושר
- ס. "עת _____"
- ע. הוא יהולל חכם
- פ. מלכודת ציפורים
- צ. "הולך אל דרום וסובב אל _____"
- ק. הוא שלמה המלך
- ר. "עת _____"
- ש. היא מתוקה לעובד
- ת. "גם במדעך מלך אל _____"

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- א. "זעת _____"
- ב. הוא חי, טוב מן האריה המת
- ג. "עת _____"
- ד. עץ הממהר להנץ לפני כל האילנות (רש"י)
- ה. היא עמדה לקהלת
- ו. "מה יתרון לאדם בכל _____"
- ז. "וליבי נוהג בחכמה ו_____ בכסלות"
- ח. מי ששומר אותו, לא יזרע
- ט. הוא לא במהרה ינתק
- י. "דברי _____ חכם חן"
- כ. יש לאור יתרון על פניו
- ל. רץ אל הבור
- מ. קהלת בנה _____ ונטע _____
- נ. הוא לא יוכל להמנות
- ס. "הסר _____ מלבך, והעבר רעה מבשרך"
- ע. "שומר מצווה לא _____ דבר _____"
- פ. אלוקים מבקש אותו
- צ. "חופר _____ בו יפול"
- ק. הכעס נח ב_____ כסילים
- ר. "ובעל כנפיים יגיד _____"
- ש. "עת _____"
- ת. מלא כף ממנה טובה

ואלה שמות

"דברי קהלת בן דוד"

אלו שמות נוספים היו לשלמה המלך? (התשובות במדור התשובות)

מן המדרש

משל למלך שעשה סעודה וזימן אורחים. כשהם אכלו ושתו, ביקשו ממנו: "תן לנו חרבות ורמחים ונשחק בהם - משחקי מלחמה." המלך נתן להם ענפי הדס, והם הכו ופצעו זה את זה. אמר המלך: "מה נתתי לכם ענפי הדס וכך עשיתם? אם נתתי לכם חרבות ורמחים - על אחת כמה וכמה." כך אמר הקב"ה: כששמותיו המפורשים מוסתרים, האנשים מזיקים זה לזה בצינוי ד'. אם הייתי מגלה להם את השם המפורש, על אחת כמה וכמה - עלול היה להיגרם נזק חמור לעולם. מעשה באשה פרסית, שקללה את בנה במילה אחת מן השם המפורש. שמע אותה שמואל, ואמר לה: "לכי והכיני לו תכריכים, שכן הוא ימות מיד." ללמדך את חומרת השימוש בשם המפורש. ר' חנינא היה בידו שם המפורש שלמד מרבתי. כשנטה למות, שאל: "האם יש כאן אדם ראוי למסור לו את השם המפורש?" אמרו לו: "יש - עניני בר נחשון." שלח אחריו, והוא בא. בנו של ר' חנינא התחבא מתחת למיטה כדי לשמוע אף הוא את השם. כשבא המסירה, התעטש התינוק, ואמר אביו: "צא לך משם, אינך זכאי לשמוע." הבין שמן השמים מנע ממנו את גילוי השם. רופא בצפורי היה בידו שם המפורש. כשנטה למות, שאל אם יש מישהו ראוי לקבלו. אמרו לו: "רבי פנחס בר חמא." שאל הרופא אותו: "האם לקחת משהו מהיהודים כל ימך?" השיב: "לקחתי מעשר." לכן סירב למסור לו את השם, מחשש שמא ייתבע מאדם משהו ולא יקבל, ויגרם מוות בשם המפורש. שנינו בברייתא: אין מוסרים את השם המפורש לכל אדם, ולא לאדם שעדיין באמצע ימיו, אלא למי שכבר יצאו רוב שניו, רק מעומד, במקום טהור ועל המים. (ע"פ מ"ר)

מילה במגילה

שילם בעד הגבינה,
באבן יקרה כפנינה,
אך האיש עודנו רעב,
וגוונו נותר תאב.

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה במגילה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

"בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ירך"

מי חייב בפרו ורבו אבל לא ב'לערב אל תנח ירך'?

***

"ומותר האדם מן הבהמה אין"

אישה מברכת בברכות השחר במקום 'שלא עשני אשה' - 'שלא עשני בהמה'. אבל שמעתי מאשה שאומרת במקום 'שלא עשני אישה', 'שעשני כרצוני'. וכמדומה לי שלא הודה לה הגאון זצ"ל (בעל התרומת הדשן), כי אמו של הגאון זצ"ל הקדושה בגזירת אושטירך הי"ד, הייתה אומרת 'שלא עשני בהמה'. וייתכן שבזה נחלקו רז"ל במנחות אם יש לברך שלא עשני בהמה. ובאו"ח בסימן מ"ו כתב שנהגו הנשים לברך 'שעשני כרצוני'. (ע"פ הלקט יושר) ויש שאומרו שמה שאנו מברכים אלקי נשמה, כולל בתוכו אף דבר זה מפני שלבהמות אין נשמה.

"עת לחבוק"

על מי נאמר בתורה שחייב?

***

מצאו נא במגילה:

1. שתי אותיות גדולות (רבתי).
2. פסוק שמתחיל ומסתיים באות ד'.
3. את האות ה' המופיעה 3 פעמים ברציפות. (לא באותה מילה)
4. שבע מילים רצופות שמסתיימות באות ת'.
5. מילה בת שתי אותיות שהגימטריא שלה היא 11.
6. שלוש מילים רצופות בנות שבע אותיות.

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן המגילה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "דברי קהלת בן דוד מלך ישראל בירושלם"

2. "לב חכמים בבית אבל ולב כסילים בבית משה"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: סוכה הכשרה לאישה ופסולה לאיש? - מי שיושב בסוכה ושולחנו נמשך לחוץ, לא יוצא ידי חובתו אף בדיעבד כי חוששים שמא ימשך אחר שולחנו ויאכל מחוץ לסוכה, אבל באישה, שבכל אופן פטורה מן הסוכה, אין חשש שכזה. (בשם הגר"ש"א) **חידון א' ת'** - אדם, בנחת, גיבורים, דרבנות, הכל הבלים, ומותר, זרח, חדש, טוב, ים, כסף, לרעתו, מעוות, נבונים, ספוד, עשק, פח, צפון, קהלת, רקוד, שינה, תקלל. **חידון א' ת' הפוך** - לרפוא, כלב, להרוג, שקד, חכמה, עמלו, לאחוז, רוח, חוט משולש, פי, חושך, גלגל, בתים כרמים, חסרון, כעס, ידע רע, נרדף, גומץ, חיק, דבר, לבקש, נחת. **ואלה שמות** - שלמה, קהלת, יקה (י-קא), אגור, ידידה, למואל, איתאל, גבר. **שעשועי דאורייתא** - לבן את יעקב, יעקב את עשו, יעקב את מנשה ואפרים. 1. "טוב שם משמן טוב", "סוף דבר הכל נשמע". 2. "דברי חכמים... מרועה אחד". 3. "קה הברזל". 4. "עת ללדת ועת למות עת לטעת ועת". 5. "אי". 6. "הצדיקים והחכמים ועבדיהם". **מילה בסוכה** - "הוא הלך במדבר" - 'מדבר הערבה', 'ובידו ענף מצמח בר' - ענף מעץ ערבה, "לעוגה טעימה התאוה" - טעימה = ערבה, "ובקערה לש בצק בתקווה" - קערה ללישת בצק קרויה 'עריבה'. **טמונות במגילה** - 1. "תן חלק לשבעה וגם לשמונה" (יא, ב) 2. "זרח השמש ובא השמש" (א, ה) 3. "תמלא אוזן מלשמוע" (א, ח) 4. "הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר" (ג, כ) 5. "לכל זמן ועת (עט)" (ג, א) 6. "טובים השניים מן האחד" (ד, ט) 7. "לבעל הלשון" (י, יא) 8. "מותר האדם מן הבהמה אין" (ג, יח) 9. "ידלוף הבית" (י, יח) 10. "ספרים הרבה" (יב, יב) 11. "מסיע אבנים" (י, ט) 12. "ולאחד איך יחם" (ד, יד) 13. "כדגים הנאחזים במצודה" (ט, יב) 14. "ונרץ הגלגל" (יב, ו) **טמונות בהפסדה** - 1. "בנשק יבערו אש" (לט, י) 2. "וגשם שוטף" (לח, כב) 3. "ורעשו מפני דגת הים" (לח, כ) 4. "ונפלו המדרגות" (לח, כ) **שאלה לשלחן השבת נצבים** - שאלנו: כותב רש"י: "העידותי בכך היום את השמים ואת הארץ - שהם קיימים לעולם". מאידך, בפרשת כי תשא פירש על הפסוק "אשר נשבעת להם בך": "לא נשבעת להם בדבר שהוא כלה, לא בשמים ולא בארץ, לא בהרים ולא בגבעות, אלא בך, שאתה קיים ושבועתך קיימת לעולם". ובזה מבואר להיפך - שאין השמים והארץ עומדים לעד, אלא עתידים לכלות, וצריך יישוב. כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. בתחילה, כשהקב"ה נשבע, השמים והארץ נחשבו לכלים בלבד. לאחר חטא העגל, משה התפלל שהבריאה לא תבוטל, ובזכות תפילתו - השמים והארץ הפכו להיות קיימים לעולם (שמן המאור). 2. כאשר מדובר בעדות כלפי בני האדם, די בכך שהשמים והארץ קיימים לעולם - כל עוד האנושות חיה, הם ממשיכים להתקיים ואף יציבים יותר מאדם שחי היום ומחר כבר איננו. אולם כשמדובר בקב"ה שנשבע, השמים והארץ אינם נחשבים לנצחיים אלא סופם להיעשות כלים (פרדס שמאי). 3. יש מחלוקת במסכת חגיגה (יב:) לגבי יסוד קיומו של העולם: אם הוא עומד על זרוע הקב"ה - הוא נצחי; אם עומד על י"ב שבטים - הוא אינו נצחי. שני הפירושים הקודמים מבוססים על הבחנה זו. 4. בפרשת נצבים רש"י מדגיש שהשמים והארץ קיימים לעולם, שכן מדובר בקיום המצוות בעולם הזה. לעומת זאת, בפרשת כי תשא מציין רש"י שהם "דבר כלה" - כלומר לעולם הבא יהיו שמים וארץ חדשים.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

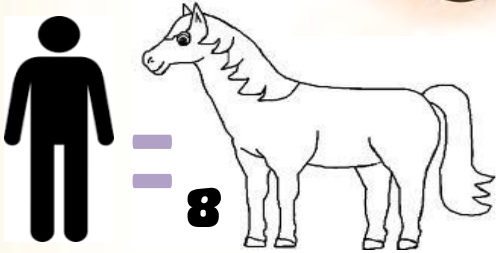
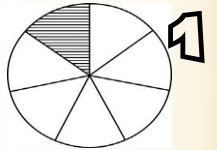
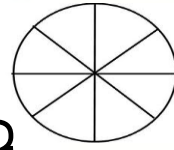
בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

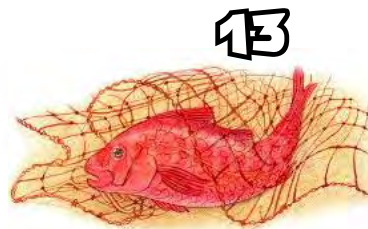
זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים ממגילת קהלת, מפירוש רש"י ועניני סוכות.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')
אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות במגילה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

$$1 < 2$$

'מחשבה טובה'

התשובה לטמונה זו
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
"שני ספלים של כסף" (פ"ד מ"ט)

הפטרת שבחה"ס "והיה ביום ההוא" (יחזקאל לח יח-לט טז)

טמונות בהפטרה

